

PREZENTACJA

ROZWÓJ I SOLIDARYZM – CZY MOŻLIWY JEST KONSENSUS?

WPROWADZENIE DO DEBATY

Andrzej Rzońca
Forum Obywatelskiego Rozwoju

Warszawa, 17 stycznia 2007 r.

W dłuższym okresie dochody osób najbiedniejszych podążają za rosnącymi przeciętnymi dochodami w gospodarce

Źródło:
D. Dollar, A. Kraay 2001

Zależność między poziomem dochodu na mieszkańca a dochodem uzyskiwanym przez 20 proc. najbiedniejszych obywateli (relację uzyskano dla próby 137 krajów)

- I Gdyby, z jednej strony, nierówności dochodowe, a z drugiej strony, tempo wzrostu gospodarki zmniejszyły się w naszym kraju do poziomu występującego w krajach skandynawskich, to przeciętny dochód uzyskiwany przez 20 proc. najuboższych wzrósłby o 49 proc. w ciągu 10 lat, 81 proc. w ciągu 20 lat, 121 proc. w ciągu 30 lat i 169 proc. w ciągu 40 lat.**
- I Gdyby zarówno nierówności dochodowe, jak i dynamika rozwoju zwiększyły się do poziomu obserwowanego w tygrysach azjatyckich, wtedy dochody najbiedniejszych wzrosłyby o 33 proc. w ciągu 10 lat, 121 proc. w ciągu 20 lat, 269 proc. w ciągu 30 lat i 514 proc. w ciągu 40 lat.**

Od tygrysów odróżniają nas przede wszystkim rozdęte wydatki publiczne. Są one u nas wyraźnie wyższe także niż w krajach rozwiniętych w czasie, kiedy dopiero budowały swoje obecne bogactwo

Kraj	Rok, w którym PKB na mieszkańca danego kraju osiągnęło poziom najbliższy poziomowi PKB na mieszkańca Polski z 2005 r.	Poziom PKB na mieszkańca najbliższy poziomowi PKB na mieszkańca Polski w 2005 r. (według parytetu siły nabywczej w USD z 2000 r.)	Wydatki sektora finansów publicznych w danym roku (w proc. PKB, kraje uporządkowane według rosnącego poziomu wydatków)
Hiszpania	1973	11915	23,6
Norwegia	1963	11442	32,0
Finlandia	1969	11741	32,5
Szwecja	1961	11637	33,4
Włochy	1968	11887	33,5
Francja	1965	11849	38,7
Polska	2005	12052	43,3
Irlandia	1981	11643	54,7(ale 34,5 w 2005 r.)

Źródło:

OECD i Eurostat; przytaczam za L. Balcerowiczem (2007)

Jedynie w Irlandii wydatki państwa były wtedy wyższe niż u nas. Ale cud gospodarczy w tym kraju zdarzył się dopiero po ograniczeniu rozdętych wydatków

- Źródłem wysokich wydatków publicznych w okresie pokoju są zawsze i wszędzie wydatki socjalne.
- Różnice między krajami w wielkości wydatków potencjalnie prorozwojowych (takich jak nakłady na bezpieczeństwo, wymiar sprawiedliwości, infrastrukturę, edukację, czy badania naukowe) są niewielkie. Np. w krajach OECD wydatki publiczne ogółem wahały się w latach dziewięćdziesiątych od nieco ponad 30 proc. PKB w Szwajcarii do prawie 70 proc. PKB w Szwecji; zaś wydatki potencjalnie prorozwojowe wszędzie wynosiły około 12–14 proc. PKB (B. Heitger, 2001, s. 9–10 i 12).

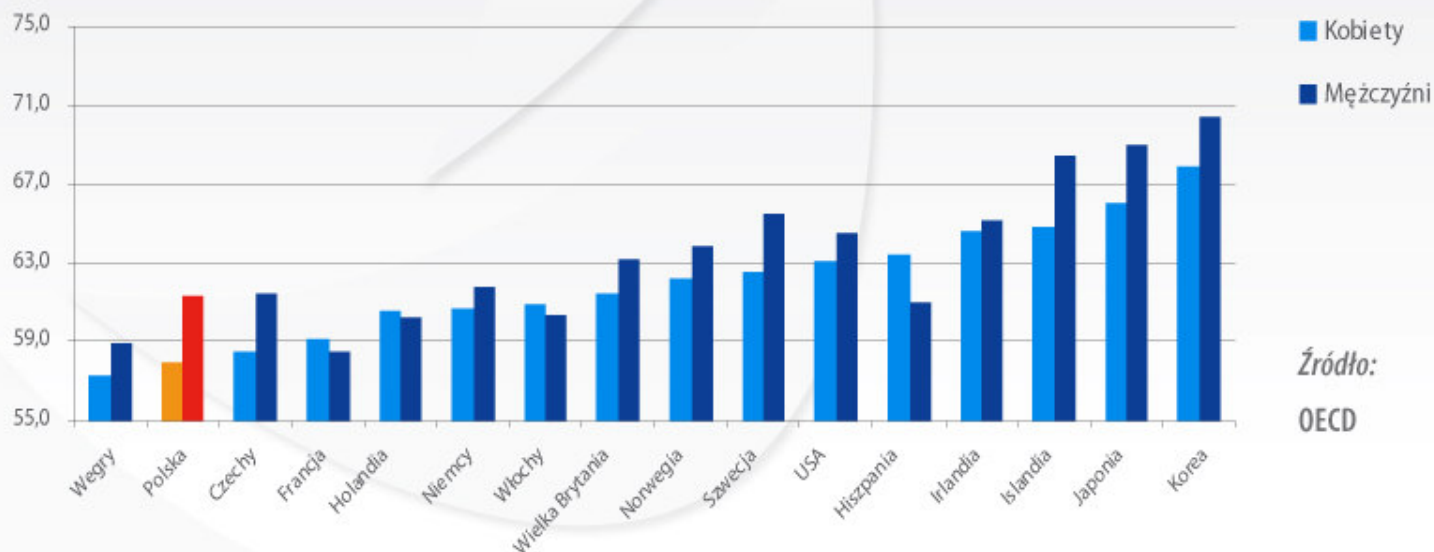
Wydatki socjalne wcale nie trafiają wyłącznie do ludzi potrzebujących. Nawet w krajach o sprawnej administracji często większy odsetek tych wydatków trafia do rodzin zamożnych niż do biednych

Kraj	Odsetek transferów trafiający do 20 proc. najbiedniejszych rodzin	Odsetek transferów trafiający do 20 proc. najzamożniejszych rodzin
Włochy	11,5%	26,4%
Francja	17,2%	27,4%
Holandia	18,3%	28,5%
Hiszpania	18,3%	22,6%
Austria	19,6%	21,7%
Niemcy	20,4%	21,7%

Źródło:

M. D. Collado,
I. Iturbe-Ormaetxe (2005)

W Polsce duża część wydatków socjalnych jest przeznaczana na świadczenia dla młodych emerytów (dotyczy to w szczególności kobiet)...

Źródło:
OECD

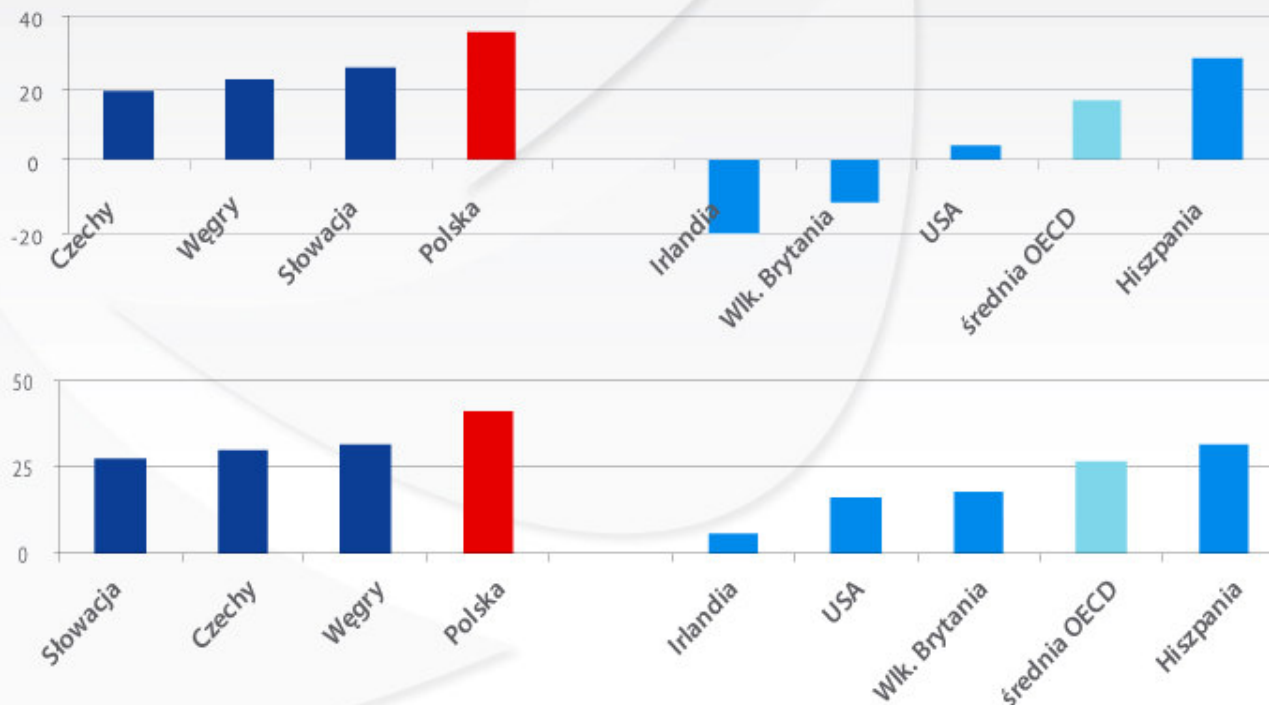
Przeciętny faktyczny wiek przechodzenia na emeryturę (dane za lata 2000-2005 r.)

...i zdrowych rencistów

Wydatki na renty inwalidzkie jako proc. PKB (dane z 2003 r.)

Rozdęte wydatki socjalne skutkują wysokim opodatkowaniem pracy – szczególnie, gdy tak jak w Polsce, pomoc socjalna jest kierowane do ludzi, którzy mogliby pracować

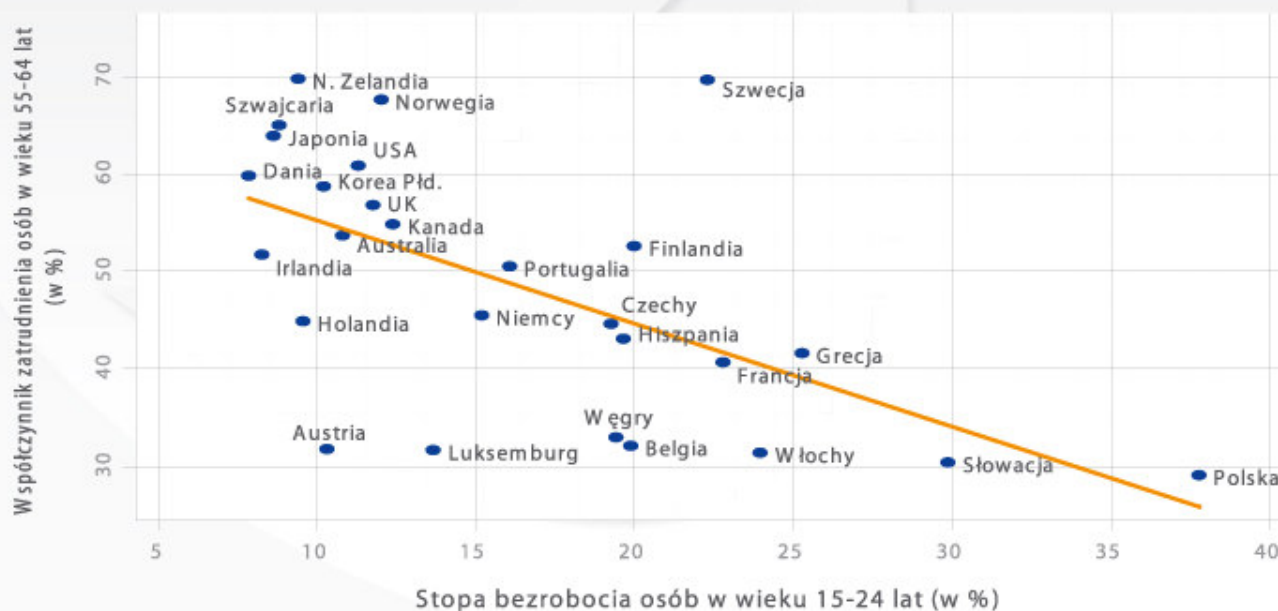
Podatki i składki jako proc. łącznych kosztów pracy w przypadku samotnego rodzica z dwójką dzieci zarabiającego 67% średniej płacy w sektorze przedsiębiorstw

Podatki i składki jako proc. łącznych kosztów pracy w przypadku małżeństwa z dwójką dzieci, w którym jedna osoba pracuje i zarabia 100% średniej płacy w sektorze przedsiębiorstw

Źródło:

OECD (dane za 2006 r.)

Wysokie opodatkowanie pracy uderza najmocniej w ludzi o niskich kwalifikacjach, a więc w szczególności w ludzi młodych, wpędzając ich w biedę. Wszędzie tam, gdzie państwo wypycha ludzi na wczesne emerytury, młodym trudno jest znaleźć zatrudnienie. I odwrotnie, wszędzie tam, gdzie wiele starszych osób pracuje, młodzi ludzie łatwo mogą znaleźć pracę

Źródło:

W. Wojciechowski (2007)

Współczynnik zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata i stopa bezrobocia osób w wieku 15-24 lata w krajach OECD w 2005r.